

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ,
ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ & ΔΙΚΤΥΩΝ

Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων - ΕΣΠΑ
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. "Ανταγωνιστικότητα & Επιχειρηματικότητα"

ΟΔΗΓΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Ενίσχυση Μ.Μ.Ε.

**που δραστηριοποιούνται στους τομείς
Μεταποίησης - Τουρισμού - Εμπορίου - Υπηρεσιών
στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2007-2013**

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

(Π.Ε.Π. Αττικής, Π.Ε.Π. Μακεδονίας - Θράκης, Π.Ε.Π. Κρήτης και Νήσων Αιγαίου,
Π.Ε.Π. Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας - Ηπείρου, Π.Ε.Π. Δυτικής Ελλάδας - Πελοποννήσου - Ιονίων Νήσων)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.	ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....	3
2.	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	4
3.	ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	6
4.	ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ – ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....	6
5.	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΩΣ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ	9
6.	ΤΥΠΙΚΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ - ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	9
6.1	Θεματικές Ενότητες και Επιλέξιμοι Κωδικοί Αριθμοί Δραστηριότητας (Κ.Α.Δ.)	9
6.2	Κατηγορίες ενισχυόμενων επιχειρήσεων	10
6.3	Προϋποθέσεις Συμμετοχής	12
7.	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΡΓΩΝ.....	15
8.	ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ - ΔΗΜΟΣΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ - ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΧΗΜΑ.....	15
8.1	Καθεστώτα Ενίσχυσης	15
8.2	Ποσοστά Ενίσχυσης – Χρηματοδοτικό Σχήμα.....	16
9.	ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ	19
10.	ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ & ΕΞΟΦΛΗΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ	19
11.	ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ	20
12.	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΤΑΞΗΣ ΕΡΓΩΝ	21
13.	ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΕΡΓΟΥ	22
14.	ΠΑΡΑΛΑΒΗ ΕΡΓΟΥ	22
15.	ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	23
16.	ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ	25
16.1	Τροποποιήσεις Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου	25
16.2	Λοιπές τροποποιήσεις.....	26
17.	ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ.....	26
18.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ ΕΡΓΩΝ	26
19.	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ – ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΝΙΣΧΥΟΜΕΝΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	27
19.1	Υποχρεώσεις δικαιούχων.....	27
19.2	Υποχρεώσεις Δημοσιότητας.....	28
19.3	Εξέταση τήρησης υποχρεώσεων δικαιούχων	28
19.4	Επιβολή κυρώσεων	29
20.	ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΩΝ.....	30

1. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η Ελληνική Οικονομία, στην παρούσα συγκυρία, βρίσκεται υπό την πίεση μίας σοβαρής δημοσιονομικής και χρηματοοικονομικής κρίσης, η οποία έχει επεκταθεί στο σύνολο των περιφερειών της χώρας και πλήττει όλους τους τομείς της παραγωγικής δραστηριότητας. Η πλειοψηφία των ελληνικών επιχειρήσεων βιώνει ανυπέβλητα χρηματοδοτικά προβλήματα που επηρεάζουν και τη συνολική ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και το επίπεδο της απασχόλησης με τα πολύ υψηλά ποσοστά ανεργίας. Ο περιορισμός της ρευστότητας στην αγορά, από κοινού με τη μεγάλη γραφειοκρατία, αποθαρρύνουν τη νέα επιχειρηματική δραστηριότητα από μια δυναμική εμφάνιση με στόχο την αναστροφή αρκετών και σημαντικών αρνητικών δεδομένων.

Με βάση τα παραπάνω αλλά και συνυπολογίζοντας τις ιδιαίτερες ανάγκες των περιφερειών της χώρας το πρόγραμμα «Ενίσχυση Μ.Μ.Ε. που δραστηριοποιούνται στους τομείς Μεταποίησης - Τουρισμού – Εμπορίου & Υπηρεσιών» έρχεται ως μια επιμέρους πρωτοβουλία του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και των Περιφερειών στο πλαίσιο των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2007-2013 να επιδιώξει:

- ❖ τη συγκράτηση της παραγωγικής βάσης της Ελληνικής Οικονομίας και ιδιαίτερα του τομέα της Μεταποίησης, του Τουρισμού, της Παροχής Υπηρεσιών και του Εμπορίου σε συνθήκες ύφεσης.
- ❖ την ενίσχυση της εξωστρεφούς επιχειρηματικότητας και της ανταγωνιστικότητας, ως βασικής επιλογής για την παραγωγική αναβάθμιση της χώρας προς αγαθά και υπηρεσίες υψηλής προστιθέμενης αξίας, με ποιότητα, περιβαλλοντική ευαισθησία, ενσωμάτωση γνώσης και καινοτομίας.
- ❖ την ανάδειξη του επιχειρηματικού «πλεονεκτήματος» των περιφερειών της χώρας μέσω στοχευμένων ενεργειών ενίσχυσης ΜΜΕ, στους εν λόγω τομείς και δραστηριότητες.

Στόχος της δράσης είναι η ενίσχυση επιχειρήσεων για την υλοποίηση επενδύσεων προσανατολισμένων στην καινοτομία, το περιβάλλον και τις τεχνολογίες πληροφορικής και η απευθείας τόνωση του επιχειρείν σε συνθήκες κρίσης. Επιπλέον με τη συγκεκριμένη χρηματοδότηση επιδιώκεται και η δημιουργία θέσεων απασχόλησης, καθώς η ενίσχυση κατευθύνεται και σε υπό σύσταση επιχειρήσεις.

Το εν λόγω Πρόγραμμα αφορά σε επενδυτικά σχέδια επιχειρήσεων που θα πραγματοποιηθούν στις δεκατρείς (13) Διοικητικές Περιφέρειες της χώρας, στους σχετικούς Άξονες των πέντε (5) Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

Όπως προαναφέρθηκε, το Πρόγραμμα στοχεύει στην ανάδειξη και ενίσχυση των στρατηγικών πλεονεκτημάτων των περιφερειών της χώρας. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με τον εθνικό στόχο αναβάθμισης του ρόλου των Περιφερειών στην άσκηση αναπτυξιακής πολιτικής, οδήγησε στην

δημιουργία ενός συστήματος διαχείρισης του Προγράμματος, στο πλαίσιο του οποίου οι Περιφέρειες έχουν καθοριστικό ρόλο.

2. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Ο προϋπολογισμός του παρόντος Προγράμματος ανέρχεται σε 456,0 εκ. ευρώ και κατανέμεται στις δεκατρείς (13) Περιφέρειες της χώρας όπως παρακάτω:

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ Π/Υ (Δ/Δ. σε €)
Ανατολική Μακεδονία- Θράκη	22.500.000,00
Κ. Μακεδονία	90.000.000,00
Δ. Μακεδονία	22.500.000,00
Ήπειρος	22.500.000,00
Στερεά Ελλάδα	18.000.000,00
Θεσσαλία	22.500.000,00
Ιόνια	22.500.000,00
Δ. Ελλάδα	22.500.000,00
Πελοπόννησος	22.500.000,00
Β. Αιγαίο	22.500.000,00
Ν. Αιγαίο	15.000.000,00
Κρήτη	22.500.000,00
Αττική	130.500.000,00
ΣΥΝΟΛΟ	456.000.000,00

Η χρηματοδότηση γίνεται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) μέσω των παρακάτω επιχειρησιακών προγραμμάτων:

1. Ποσό **130.500.000,00€**, από το **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αττικής** που εγκρίθηκε με την υπ' αριθ. Ε(2007) 5443/5-11-2007 απόφαση έγκρισης, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, για κοινοτική ενίσχυση από το ΕΤΠΑ (CCI2007GR161PO006). Το πρόγραμμα εντάσσεται στον άξονα προτεραιότητας 3 «Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας, της Καινοτομίας και της Ψηφιακής Σύγκλισης».
2. Ποσό **135.000.000,00€** από το **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Μακεδονίας-Θράκης** που εγκρίθηκε με την υπ' αριθ. Ε(2007) 5337/26-10-2007 απόφαση έγκρισης, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, για κοινοτική ενίσχυση από το ΕΤΠΑ (CCI 2007GR161PO008). Το Πρόγραμμα εντάσσεται στον άξονα προτεραιότητας 4 «Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας» (90 εκ. €), στον άξονα προτεραιότητας 5 «Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας» (22,5 εκ. €) και στον άξονα προτεραιότητας 6 «Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης» (22,5 εκ. €).

3. Ποσό **63.000.000,00€** από το **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Θεσσαλίας-Στερεάς Ελλάδας-Ηπείρου** που εγκρίθηκε με την υπ' αριθ Ε(2007) 5332/26-10-2007 απόφαση έγκρισης, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, για κοινοτική ενίσχυση από το ΕΤΠΑ (CCI 2007GR16UPO001). Το Πρόγραμμα εντάσσεται στον άξονα προτεραιότητας 7 «Ψηφιακή σύγκλιση και επιχειρηματικότητα Θεσσαλίας» (22,5 εκ. €), στον άξονα προτεραιότητας 8 «Ψηφιακή σύγκλιση και επιχειρηματικότητα Στερεάς Ελλάδας» (18,0 εκ. €) και άξονα προτεραιότητας 9 «Ψηφιακή σύγκλιση και επιχειρηματικότητα Ηπείρου» (22,5 εκ. €)
4. Ποσό **60.000.000,00€** από το **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κρήτης και Νήσων Αιγαίου** που εγκρίθηκε με την υπ' αριθ Ε(2007) 5439/5-11-2007 απόφαση έγκρισης, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, για κοινοτική ενίσχυση από το ΕΤΠΑ (CCI 2007GR16UPO002). Το Πρόγραμμα εντάσσεται στον άξονα προτεραιότητας 4 «Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα στην Περιφέρεια Κρήτης» (22,5 εκ. €), στον άξονα προτεραιότητας 5 «Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου» (22,5 εκ. €) και στον άξονα προτεραιότητας 6 «Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα Περιφέρειας Νοτ. Αιγαίου» (15 εκ. €). Ειδικά για την Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου η εθνική συμμετοχή θα ανέλθει στο 100%.
5. Ποσό **67.500.000,00€** από το **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δυτικής Ελλάδας-Πελοποννήσου-Ιονίων Νήσων** που εγκρίθηκε με την υπ' αριθ Ε(2007) 5441/5-11-2007 απόφαση έγκρισης, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, για κοινοτική ενίσχυση από το ΕΤΠΑ (CCI 2007GR161PO007). Το Πρόγραμμα εντάσσεται στον άξονα προτεραιότητας 4 «Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα Δυτικής Ελλάδας» (22,5 εκ. €), στον άξονα προτεραιότητας 5 «Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα Πελοποννήσου» (22,5 εκ. €) και στον άξονα προτεραιότητας 6 «Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα Ιονίων Νήσων» (22,5 εκ. €).

Η Δημόσια Δαπάνη του προγράμματος συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και ειδικότερα από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και το Εθνικό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

Αποστολή του ΕΤΠΑ είναι: (α) η συμβολή στην άμβλυση των ανισοτήτων όσον αφορά την ανάπτυξη και το βιοτικό επίπεδο μεταξύ των διαφόρων περιφερειών, καθώς και τη μείωση της καθυστέρησης των λιγότερο ευνοημένων περιφερειών και (β) η συμβολή στην διόρθωση των κυριότερων περιφερειακών ανισοτήτων στην Κοινότητα, χάρη στην συμμετοχή, στην ανάπτυξη και στην διαρθρωτική προσαρμογή των αναπτυξιακά καθυστερημένων περιφερειών, καθώς και στην κοινωνικο-οικονομική ανασυγκρότηση των περιφερειών.

Η κατηγοριοποίηση ανά Θεματική Ενότητα και ανά κατηγορία επιχειρήσεων (υφιστάμενες και νέες - υπό σύσταση) αναλύεται στο Κεφάλαιο 6 του παρόντος Οδηγού.

3. ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το παρόν Πρόγραμμα υλοποιείται από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα (ΕΥΔ ΕΠΑΕ), τον Ενδιάμεσο Φορέα του ΕΠΑΕ (ΕΦΕΠΑΕ) και τις Περιφέρειες της χώρας.

Ειδικότερα, οι Περιφέρειες συμβάλλουν στην:

- ❖ Εξειδίκευση των όρων και προϋποθέσεων επιλεξιμότητας επιχειρήσεων (καθεστώς ενίσχυσης, ποσοστά Δημόσιας Χρηματοδότησης, επιλέξιμοι ΚΑΔ κτλ.), και συνεπώς στον καθορισμό του ουσιαστικού περιεχομένου του Προγράμματος, στο πλαίσιο της εθνικής πολιτικής βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, αύξηση της εξωστρέφειάς τους και εισαγωγής της καινοτομίας.
- ❖ Στελέχωση των επιτροπών αξιολόγησης (πρόεδρος και πλειοψηφία μελών) και συνεπώς : α) στην εποπτεία της διαδικασίας αξιολόγησης και β) στην επιλογή των προς χρηματοδότηση προτάσεων
- ❖ Στελέχωση των επιτροπών παρακολούθησης μετά την ένταξη και συνεπώς στον έλεγχο επί ζητημάτων τροποποίησης των σχεδίων, επιλεξιμότητας επενδυτικών μεταβολών, παραλαβής ολοκληρωμένων έργων κ.τ.λ.

Η ΕΥΔ ΕΠΑΕ και ο ΕΦΕΠΑΕ ενεργούν σύμφωνα με τα οριζόμενα στις αποφάσεις εκχώρησης και το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου του ΕΣΠΑ.

4. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ – ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Στην υλοποίηση του προγράμματος λαμβάνονται υπόψη:

1. Ν.3614/2007 (ΦΕΚ 267/Α/03-12-2007) «Διαχείριση, Έλεγχος και Εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2007-2013» όπως εκάστοτε ισχύει,
2. Π.Δ. 98/1996 (ΦΕΚ 77Α)
3. Απόφαση του Υπουργού Οικονομίας & Οικονομικών 14053/ΥΠΑΣΥΔ 1749/27.3.08 (ΦΕΚ 540/Β/27.3.08) όπως ισχύει,
4. Ευρωπαϊκός Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1998/2006 για την εφαρμογή των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας (*De minimis*),
5. Ευρωπαϊκός Κανονισμός (ΕΚ) αριθμ. 800/2008 της Επιτροπής της 6^{ης} Αυγούστου 2008 και ειδικότερα τα άρθρα 13 και 14 (Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός – ΓΑΚ)
6. Ευρωπαϊκός Κανονισμός ΕΚ 1083/2006 του Συμβουλίου της 11.7.2006 (ΕΕΕΕ L 210/31.7.2006) "περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και την κατάργηση του ΕΚ 1260/1999", όπως ισχύει.

7. *Ευρωπαϊκός Κανονισμός ΕΚ 1828/2006 της Επιτροπής της 8.12.2006 (ΕΕΕΕ L 317/27.12.2006) "για τη θέσπιση κανόνων σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού ΕΚ 1083/2006 του Συμβουλίου της 11.7.2006 περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και του κανονισμού ΕΚ 1080/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης όπως ισχύει.*
8. *Ευρωπαϊκός Κανονισμός (ΕΚ) 1080/2006 (Κανονισμός για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, όπως ισχύει.*

Σημειώνονται επίσης τα εξής:

1. Τα παρεχόμενα από το Πρόγραμμα αυτό κίνητρα έχουν την μορφή χρηματοδοτικών ενισχύσεων για την υλοποίηση συγκεκριμένων επιχειρηματικών σχεδίων. Η χρηματοδότηση, μετά την ολοκλήρωση του έργου, αφορά σε μη επιστρεπτές επιχορηγήσεις επιλέξιμων δαπανών.
2. Ο παρών Οδηγός έχει λάβει υπόψη του τις απαιτήσεις των στρατηγικών μελετών περιβαλλοντικών επιπτώσεων των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων που χρηματοδοτούν το Πρόγραμμα.
3. Ο συνολικός προϋπολογισμός θα διατεθεί για την ένταξη των προτάσεων σύμφωνα με την κατάταξη τους ανάλογα με τους διατιθέμενους πόρους σε κάθε Περιφέρεια, όπως αποτυπώνονται στο Κεφάλαιο 2. Στην παραπάνω διαδικασία κατανομής συμμετέχουν μόνο οι προτάσεις που έλαβαν τουλάχιστον το 50% της μέγιστης δυνατής βαθμολογίας. Στο πρόγραμμα εντάσσονται οι προτάσεις που έλαβαν τη μεγαλύτερη βαθμολογία μέχρι εξαντλήσεως του προϋπολογισμού ανά επιχειρησιακό πρόγραμμα. Δηλαδή, η βαθμολογία βάσης (50%) αποτελεί αναγκαία, αλλά όχι ικανή συνθήκη για την ένταξη μιας πρότασης στο Πρόγραμμα.
4. Στη γενικότερη φιλοσοφία του ΕΣΠΑ τίθεται ως προτεραιότητα η λήψη μέτρων για την ελαχιστοποίηση των εμποδίων και την αύξηση της προσβασιμότητας σε δομές και υπηρεσίες ευπαθών κοινωνικών ομάδων. Οι επιχειρήσεις που θα συμμετέχουν στο Πρόγραμμα θα πρέπει να λαμβάνουν μέριμνα για τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε αυτές ατόμων με ειδικές ανάγκες (ΑμεΑ) σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον Κανονισμό ΕΚ 1083/2006 (άρθρο 16) της Ε.Ε.
5. Για την υλοποίηση του Προγράμματος έχουν ληφθεί υπόψη όσα προβλέπονται στον Κανονισμό (ΕΚ) αρ.1998/2006 της Επιτροπής της 15ης Δεκεμβρίου 2006 (ΕΛ L 379/28.12.2006) που αφορά στην εφαρμογή των άρθρων 87 & 88 της συνθήκης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (De minimis aid), όπως περιγράφεται στο Παράρτημα του Κανονισμού. Σύμφωνα με τον Κανονισμό, το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που χορηγούνται στην ίδια επιχείρηση ή ίδια δεδομένη επιχείρηση, δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των 200.000 ευρώ σε οποιαδήποτε περίοδο τριών οικονομικών ετών. Επομένως προκειμένου να ενταχθεί μία πρόταση λαμβάνεται υπόψη το συνολικό ποσό ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που έχει εγκριθεί προς μια επιχείρηση **μέσα σε μία τριετία (τρέχον έτος και τα δύο (2) προηγούμενα έτη) πριν από την ημερομηνία ένταξης της πρότασης.**

Ειδικότερα, όπως αναφέρεται στο άρθρο 2 παρ. 2 του Κανονισμού «Όταν το συνολικό ποσό ενίσχυσης που προβλέπεται βάσει ενός μέτρου ενίσχυσης υπερβαίνει το παραπάνω ανώτατο όριο, το εν λόγω ποσό ενίσχυσης δεν μπορεί να υπαχθεί στο ευεργέτημα του παρόντος κανονισμού, ούτε προς το μέρος που δεν υπερβαίνει το ανώτατο όριο. Στην περίπτωση αυτή, δεν μπορεί να γίνει επίκληση του ευεργετήματος του παρόντος κανονισμού για το συγκεκριμένο μέτρο ενίσχυσης ούτε κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης ούτε σε οποιοδήποτε μεταγενέστερο χρονικό σημείο».

Ο έλεγχος ενισχύσεων ήσσονος σημασίας De – Minimis γίνεται όχι μόνο σε επίπεδο μεμονωμένης επιχείρησης αλλά και σε επίπεδο «δεδομένης επιχείρησης» σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 2 του Κανονισμού (ΕΚ) 1998/2006. Ως «δεδομένη επιχείρηση» νοείται μια ενιαία οικονομική οντότητα, η οποία περικλείει μια ενιαία οργάνωση προσωπικών, υλικών και λοιπών στοιχείων, που έχουν ταχθεί στη διαρκή εξυπηρέτηση ορισμένου οικονομικού σκοπού, και δύναται να περιλαμβάνει άλλες επιχειρήσεις όπως η ομάδα ή όμιλος επιχειρήσεων με κοινούς επιχειρηματικούς σκοπούς τόσο πριν την ένταξη της πρότασης (στις διατάξεις του παρόντος) όσο και κατά την ολοκλήρωση του έργου (βλέπε Παράρτημα VI του παρόντος Οδηγού).

Το σημείο αυτό **θα αποτελεί βασική προϋπόθεση ελέγχου πριν την ένταξη και κατά την πρώτη εκταμίευση επί ποινή αποκλεισμού / απόρριψης της πρότασης** σε περίπτωση που διαπιστωθεί υπέρβαση του ορίου σώρευσης σε οποιαδήποτε περίοδο των τριών ετών (τρέχον έτος και τα 2 προηγούμενα έτη). Για το όριο των 200.000 ευρώ υπολογίζονται μόνον οι de minimis ενισχύσεις που έλαβε η επιχείρηση κατά το τρέχον έτος και κατά τα 2 προηγούμενα έτη.

Σύμφωνα επίσης με τον Κανονισμό (ΕΚ) αρ. 1998/2006 / άρθρο 2, παρ. 5, **απαγορεύεται** η σώρευση ενισχύσεων ήσσονος σημασίας με άλλες κρατικές ενισχύσεις για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες αν από τη σώρευση αυτή προκύπτει ένταση ενίσχυσης μεγαλύτερη από αυτήν που καθορίζεται με βάση συγκεκριμένα δεδομένα εκάστης περίπτωσης σε κανονισμό περί απαλλαγής κατά κατηγορία ή απόφαση που έχει εκδώσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

6. Για την παρακολούθηση της τήρησης του ανώτατου ορίου όλων των ενισχύσεων De minimis και της σώρευσης ενισχύσεων ήσσονος σημασίας με άλλες ενισχύσεις για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, καταγράφονται στο Έντυπο Υποβολής Πρότασης και σε Υπεύθυνη Δήλωση όλες οι χορηγηθείσες ενισχύσεις ήσσονος σημασίας ανά δεδομένη επιχείρηση (ανεξάρτητα εάν είναι για τις ίδιες ή άλλες επιλέξιμες δαπάνες) καθώς και οι χορηγηθείσες άλλες κρατικές ενισχύσεις μόνο για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες και συμπληρώνονται οι σχετικοί πίνακες με τα απαιτούμενα στοιχεία (σύμφωνα με την α.π. 3357/ ΕΥΣ/1338/27-01-2011) από τους αρμόδιους ΕΦΔ και από τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις. Για το λόγο αυτό, κάθε ενδιαφερόμενη επιχείρηση που υποβάλλει πρόταση προς αξιολόγηση στο παρόν πρόγραμμα, θα δηλώσει εγγράφως στο Έντυπο Υποβολής Πρότασης, στους σχετικούς πίνακες, και στη σχετική Υπεύθυνη Δήλωση, σύμφωνα με τα ανωτέρω, όλα τα συγχρηματοδοτούμενα Προγράμματα και τα Προγράμματα που χρηματοδοτούνται από εθνικούς

πόρους στα οποία ενδεχομένως συμμετείχε για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, καθώς και το συνολικό ύψος των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που έχει λάβει σε κάθε περίπτωση, σύμφωνα με τον Κανόνα ΕΚ αρ. 1998/2006 κατά την τελευταία τριετία, ανεξαρτήτως αν αφορούν τις ίδιες ή άλλες επιλέξιμες δαπάνες για να ελεγχθεί η συγκεκριμένη απαίτηση τήρησης του ανωτάτου ορίου ενισχύσεων De minimis.

7. Θα πρέπει να τηρηθούν οι απαιτήσεις δημοσιότητας, όπως απορρέουν από τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1828/2006 (Άρθρα 5-9) καθώς και τα οριζόμενα στο άρθρο 16 του Γενικού Κανονισμού 1083/2006 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την πρόβλεψη προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία (ΑμεΑ) όπως και οι λοιπές απαιτήσεις αυτού¹.

5. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΩΣ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ

Τα στάδια της διαδικασίας μέχρι την έκδοση της εγκριτικής Απόφασης Ένταξης στο Πρόγραμμα για την υλοποίηση των έργων από τους δικαιούχους είναι τα παρακάτω:

- Δημόσια πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για συμμετοχή στο Πρόγραμμα.
- Ηλεκτρονική υποβολή των προτάσεων μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) και φυσική υποβολή φακέλων προτάσεων
- Εξέταση, αξιολόγηση και βαθμολόγηση των υποβαλλομένων προτάσεων σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Οδηγού.
- Ένταξη των προτάσεων. Η ένταξη των προτάσεων θα γίνει με φθίνουσα βαθμολογική κατάταξη μέχρι εξαντλήσεως των διατιθέμενων πόρων ανά Περιφέρεια, όπως αυτοί κατανέμονται στο Κεφάλαιο 2 του παρόντος Οδηγού.
- Αποστολή των αποφάσεων και αποτελεσμάτων αξιολόγησης στους υποψηφίους.

6. ΤΥΠΙΚΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ - ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΦΟΡΕΙΣ

6.1 Θεματικές Ενότητες και Επιλέξιμοι Κωδικοί Αριθμοί Δραστηριότητας (Κ.Α.Δ.)

Οι παρεχόμενες ενισχύσεις αφορούν στις ακόλουθες θεματικές ενότητες:

¹ Για περισσότερες πληροφορίες για την νομοθεσία μπορείτε να απευθυνθείτε στην Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία «Ε.Σ.Α.με.Α», Ελ. Βενιζέλου 236, Τ.Κ. 16341 Ηλιούπολη Αθήνα, Τηλ. 210 9949837, Φαξ 2105238967, www.esaea.gr, e-mail: esaea@otenet.gr

- α) Θεματική Ενότητα «**Μεταποίηση**»: Αφορά στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της ανταγωνιστικότητας μεταποιητικών επιχειρήσεων.
- β) Θεματική Ενότητα «**Τουρισμός**»: Αφορά στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της ανταγωνιστικότητας τουριστικών επιχειρήσεων.
- γ) Θεματική Ενότητα «**Εμπόριο-Υπηρεσίες**»: Αφορά στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της ανταγωνιστικότητας επιχειρήσεων με προτεραιότητα σε δυναμικούς στοχευμένους κλάδους του Εμπορίου και των Υπηρεσιών.

Η επιλογή της Θεματικής Ενότητας υποβολής της επενδυτικής πρότασης συσχετίζεται με το δηλούμενο (προτεινόμενο) ή τους δηλούμενους (προτεινόμενους) προς ενίσχυση ΚΑΔ. Σε περίπτωση πρόθεσης ενίσχυσης δύο ή περισσότερων ΚΑΔ, όλοι οι δηλούμενοι προς ενίσχυση ΚΑΔ πρέπει να ανήκουν στην ίδια Θεματική Ενότητα.

Οι επιλέξιμες κατηγορίες επιχειρηματικών δραστηριοτήτων (ΚΑΔ) παρουσιάζονται στο Παράρτημα ΙΙ του παρόντος Οδηγού.

6.2 Κατηγορίες ενισχυόμενων επιχειρήσεων

Στο πλαίσιο της παρούσας ενισχύονται υφιστάμενες και νέες - υπό σύσταση επιχειρήσεις, οι οποίες δραστηριοποιούνται στις ενισχυόμενες Περιφέρειες και κατηγοριοποιούνται σύμφωνα με τα παρακάτω:

1. **υφιστάμενες επιχειρήσεις**: οι επιχειρήσεις που μέχρι τις 31.12.2011, έχουν δύο ή περισσότερες κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις τουλάχιστον δωδεκάμηνης διάρκειας.
2. **νέες - υπό σύσταση επιχειρήσεις**: οι επιχειρήσεις που δεν εμπίπτουν στην ως άνω κατηγορία των υφιστάμενων.

Δεν έχουν δικαίωμα υποβολής πρότασης οι δημόσιες επιχειρήσεις, οι δημόσιοι φορείς ή δημόσιοι οργανισμοί ή/και οι θυγατρικές τους, καθώς και οι εταιρείες στο κεφάλαιο ή τα δικαιώματα ψήφου των οποίων συμμετέχουν, άμεσα ή έμμεσα, με ποσοστό μεγαλύτερο του είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) οι Ο.Τ.Α. και όλοι οι παραπάνω δημόσιοι φορείς μεμονωμένα ή από κοινού.

Δεν έχουν επίσης δικαίωμα υποβολής οι επιχειρήσεις που λειτουργούν με το σύστημα της δικαιόχρησης (franchising οποιασδήποτε μορφής).

Στο πλαίσιο του παρόντος Προγράμματος τα επενδυτικά σχέδια που θα υποβληθούν από νέες - υπό σύσταση επιχειρήσεις θα αξιολογηθούν ενιαία, ανεξάρτητα από τη Θεματική Ενότητα στην οποία θα υποβληθούν, ενώ των υφιστάμενων επιχειρήσεων θα αξιολογηθούν ανά Θεματική Ενότητα, στην οποία έχουν υποβληθεί.

Ακολουθεί η κατανομή του διαθέσιμου Προϋπολογισμού (Δ/Δ σε €) ανά Περιφέρεια και ανά κατηγορία ενισχυόμενης επιχείρησης.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ Π/Υ (Δ/Δ σε €)			
ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ & ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΝΙΣΧΥΟΜΕΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ			
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ Π/Υ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ (Δ/Δ σε €)	Υφιστάμενες επιχειρήσεις	Νέες - υπό σύσταση επιχειρήσεις
Ανατολική Μακεδονία-Θράκη	22.500.000,00	80%	20%
Κ. Μακεδονία	90.000.000,00	70%	30%
Δ. Μακεδονία	22.500.000,00	70%	30%
Ήπειρος	22.500.000,00	80%	20%
Στερεά Ελλάδα	18.000.000,00	70%	30%
Θεσσαλία	22.500.000,00	70%	30%
Ιόνια	22.500.000,00	80%	20%
Δ. Ελλάδα	22.500.000,00	70%	30%
Πελοπόννησος	22.500.000,00	70%	30%
Β. Αιγαίο	22.500.000,00	80%	20%
Ν. Αιγαίο	15.000.000,00	80%	20%
Κρήτη	22.500.000,00	80%	20%
Αττική	130.500.000,00	80%	20%
ΣΥΝΟΛΟ	456.000.000,00		

Η κατανομή του διαθέσιμου Προϋπολογισμού (Δ/Δ σε €) ανά Περιφέρεια και ανά Θεματική Ενότητα για τις υφιστάμενες επιχειρήσεις είναι η ακόλουθη:

Κατανομή προϋπολογισμού ανά Περιφέρεια και ανά Θεματική Ενότητα για υφιστάμενες επιχειρήσεις				
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ Π/Υ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ (Δ/Δ σε €)	Μεταποίηση (€)	Τουρισμός (€)	Εμπόριο - Υπηρεσίες (€)
Ανατολική Μακεδονία-Θράκη	18.000.000,00	7.200.000,00	3.600.000,00	7.200.000,00
Κ. Μακεδονία	63.000.000,00	28.980.000,00	18.900.000,00	15.120.000,00
Δ. Μακεδονία	15.750.000,00	7.087.500,00	1.575.000,00	7.087.500,00
Ήπειρος	18.000.000,00	4.500.000,00	4.500.000,00	9.000.000,00
Στερεά Ελλάδα	12.600.000,00	5.040.000,00	2.520.000,00	5.040.000,00
Θεσσαλία	15.750.000,00	6.300.000,00	5.670.000,00	3.780.000,00
Ιόνια	18.000.000,00	5.400.000,00	7.200.000,00	5.400.000,00
Πελοπόννησος	15.750.000,00	6.300.000,00	4.725.000,00	4.725.000,00
Δ. Ελλάδα	15.750.000,00	6.300.000,00	3.150.000,00	6.300.000,00
Β. Αιγαίο	18.000.000,00	7.200.000,00	5.400.000,00	5.400.000,00
Ν. Αιγαίο	12.000.000,00	3.600.000,00	6.000.000,00	2.400.000,00
Κρήτη	18.000.000,00	4.500.000,00	6.300.000,00	7.200.000,00
Αττική	104.400.000,00	41.760.000,00	20.880.000,00	41.760.000,00
ΣΥΝΟΛΑ	345.000.000,00	134.167.500,00	90.420.000,00	120.412.500,00

Η κατανομή του διαθέσιμου Προϋπολογισμού (Δ/Δ σε €) ανά Περιφέρεια για τις νέες – υπό σύσταση επιχειρήσεις είναι η ακόλουθη και αφορά στο σύνολο των Θεματικών Ενοτήτων:

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ Π/Υ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ (Δ/Δ σε €) (για τις νέες - υπό σύσταση επιχειρήσεις)
Ανατολική Μακεδονία-Θράκη	4.500.000,00
Κ. Μακεδονία	27.000.000,00
Δ. Μακεδονία	6.750.000,00
Ήπειρος	4.500.000,00
Στερεά Ελλάδα	5.400.000,00
Θεσσαλία	6.750.000,00
Ιόνια	4.500.000,00
Πελοπόννησος	6.750.000,00
Δ. Ελλάδα	6.750.000,00
Β. Αιγαίο	4.500.000,00
Ν. Αιγαίο	3.000.000,00
Κρήτη	4.500.000,00
Αττική	26.100.000,00
ΣΥΝΟΛΑ	111.000.000,00

Σε περίπτωση αδυναμίας κάλυψης ολόκληρου του ποσού, εντός της ίδιας Περιφέρειας, το αδιάθετο ποσό δύναται να μεταφερθεί είτε μεταξύ κατηγοριών επιχειρήσεων (υφιστάμενες και νέες - υπό σύσταση) με την αρχική κατανομή ανά Θεματική Ενότητα, είτε μεταξύ Θεματικών Ενοτήτων, και μέχρι εξαντλήσεως της συνολικής Δημόσιας Δαπάνης.

6.3 Προϋποθέσεις Συμμετοχής

Για τους σκοπούς του παρόντος Προγράμματος, το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που υποβάλλει την επενδυτική πρόταση καλείται «Δυνητικός Δικαιούχος της Ενίσχυσης». Οι προϋποθέσεις συμμετοχής των δυνητικών δικαιούχων των ενισχύσεων, είναι οι ακόλουθες ανάλογα με την κατηγορία των ενισχυόμενων επιχειρήσεων (υφιστάμενες ή νέες - υπό σύσταση):

Υφιστάμενες Επιχειρήσεις:

- να μην εμπίπτουν στα κριτήρια διαχωρισμού πράξεων των Ταμείων με το ΕΓΤΑΑ και το ΕΤΑ (Παράρτημα ΙΙΙ του παρόντος Οδηγού)
- να υλοποιήσουν το επενδυτικό σχέδιο σε έναν ή περισσότερους επιλέξιμους ΚΑΔ της ίδιας Θεματικής Ενότητας
- να διαθέτουν τον/τους δηλούμενο/ους ΚΑΔ πριν την υποβολή της επενδυτικής πρότασης
- να είναι εγκατεστημένες και να έχουν καταστατική έδρα στην Ελληνική επικράτεια

- να είναι Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις σύμφωνα με το Παράρτημα I του Καν. (ΕΚ) 800/2008 (Παράρτημα IV του παρόντος Οδηγού)
- να μη βρίσκονται υπό πτώχευση, εκκαθάριση ή αναγκαστική διαχείριση,
- να μην εκκρεμεί σε βάρος τους ανάκτηση ενίσχυσης
- να λειτουργούν νόμιμα, δηλαδή να έχουν την κατά περίπτωση εν ισχύ άδεια λειτουργίας ή την υποβληθείσα στον αρμόδιο φορέα αίτηση ανανέωσης αυτής ή πιστοποιητικό από το αρμόδιο Επιμελητήριο σε περίπτωση που βάσει νόμου δεν απαιτείται άδεια λειτουργίας. Επιχειρήσεις που στερούνται νόμιμης άδειας λειτουργίας καθώς και επιχειρήσεις των οποίων η άδεια έχει λήξει χρονικά και δεν έχουν υποβάλλει αίτηση για έκδοση ανανεωμένης άδειας λειτουργίας μέχρι την ημερομηνία υποβολής της πρότασης απορρίπτονται εξ' αρχής από το Πρόγραμμα
- να μην είναι προβληματικές επιχειρήσεις όπως αυτές ορίζονται από τις διατάξεις του άρθρου 2. παρ. 2.1, σημεία 9,10,11 των κατευθυντηρίων γραμμών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2004/C/244/02) (Παράρτημα V του παρόντος Οδηγού)
- να λειτουργούν αποκλειστικά με μία από τις ακόλουθες μορφές επιχειρήσεων: ατομική επιχείρηση, Ο.Ε., Ε.Ε., Ε.Π.Ε., Α.Ε., Ι.Κ.Ε.
- να τηρούν βιβλία Β' ή Γ' κατηγορίας του Κ.Β.Σ.
- να διαθέτουν ή να δεσμευθούν ότι θα μεριμνήσουν για τις κατάλληλες υποδομές με σκοπό την ελαχιστοποίηση των εμποδίων πρόσβασης ατόμων με αναπηρία, όπου αυτό είναι απαραίτητο και αναγκαίο. Ως υποδομές νοούνται τόσο οι κτιριακές υποδομές όσο και οι ηλεκτρονικές εφαρμογές που απευθύνονται στο πελατειακό κοινό (π.χ. ιστοσελίδες και λοιπές ηλεκτρονικές εφαρμογές όπως ηλεκτρονικά σημεία πληροφόρησης ή/και εξυπηρέτησης κ.λ.π.)
- να υποβάλλουν στα επενδυτικά σχέδιά τους δαπάνες που δεν έχουν χρηματοδοτηθεί και δεν έχουν ενταχθεί σε άλλο πρόγραμμα που χρηματοδοτείται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους
- να δεσμευτούν ότι τα επενδυτικά τους σχέδια δεν έχουν υποβληθεί για ένταξη και δεν θα υποβληθούν σε άλλο πρόγραμμα που χρηματοδοτείται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους
- **να υποβάλλουν έως μία επενδυτική πρόταση ανά Α.Φ.Μ.**

Νέες - Υπό σύσταση Επιχειρήσεις:

- να μην εμπίπτουν ή να δεσμεύονται ότι δεν θα εμπίπτουν στα κριτήρια διαχωρισμού πράξεων των Ταμείων με το ΕΓΤΑΑ και το ΕΤΑ (βλ. Παράρτημα III του παρόντος Οδηγού)
- να υλοποιήσουν το επενδυτικό σχέδιο σε έναν ή περισσότερους επιλέξιμους ΚΑΔ της ίδιας Θεματικής Ενότητας
- οι **νέες επιχειρήσεις** να διαθέτουν τον/τους δηλούμενο/ους ΚΑΔ πριν την υποβολή της επενδυτικής πρότασης, ή, οι **υπό σύσταση επιχειρήσεις**, να διαθέτουν τον/τους δηλούμενο/ους ΚΑΔ πριν την πρώτη εκταμίευση επιχορήγησης
- να είναι εγκατεστημένες ή να προτίθενται να εγκατασταθούν στην Ελληνική επικράτεια
- να έχουν ή να δεσμευτούν ότι θα έχουν την ιδιότητα της Μικρομεσαίας Επιχείρησης σύμφωνα με το Παράρτημα I του Καν. (ΕΚ) 800/2008,

λαμβανομένων υπόψη των όρων για τη διατήρηση της ιδιότητας αυτής σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 παραγρ. 2 αυτού (Παράρτημα IV του παρόντος Οδηγού)

- να λειτουργούν νόμιμα, δηλαδή να έχουν την κατά περίπτωση εν ισχύ άδεια λειτουργίας ή την υποβληθείσα στον αρμόδιο φορέα αίτηση έκδοσης/ανανέωσης αυτής ή πιστοποιητικό από το αρμόδιο Επιμελητήριο σε περίπτωση που βάσει νόμου δεν απαιτείται άδεια λειτουργίας. Επιχειρήσεις που στερούνται νόμιμης άδειας λειτουργίας καθώς και επιχειρήσεις των οποίων η άδεια έχει λήξει χρονικά και δεν έχουν υποβάλλει αίτηση για έκδοση ανανεωμένης άδειας λειτουργίας μέχρι την ημερομηνία υποβολής της πρότασης απορρίπτονται εξ' αρχής από το πρόγραμμα. Ειδικά οι υπό σύσταση επιχειρήσεις πρέπει να δεσμεύονται ότι θα λειτουργήσουν νόμιμα και να πληρούν τον παρόντα όρο στην ολοκλήρωση του έργου τους
- να λειτουργούν ή να προτίθενται να λειτουργήσουν αποκλειστικά με μία από τις ακόλουθες μορφές επιχειρήσεων: ατομική επιχείρηση, Ο.Ε., Ε.Ε., Ε.Π.Ε., Α.Ε., Ι.Κ.Ε.
- να τηρούν ή να δεσμευτούν ότι θα τηρήσουν εφόσον εγκριθούν βιβλία Β' ή Γ' κατηγορίας του Κ.Β.Σ.
- να μην βρίσκονται υπό πτώχευση, εκκαθάριση ή αναγκαστική διαχείριση (μόνο για τις νέες επιχειρήσεις)
- να μην εκκρεμεί σε βάρος τους ανάκτηση ενίσχυσης (μόνο για τις νέες επιχειρήσεις)
- να διαθέτουν ή να δεσμευθούν ότι θα μεριμνήσουν για τις κατάλληλες υποδομές με σκοπό την ελαχιστοποίηση των εμποδίων πρόσβασης ατόμων με αναπηρία, όπου αυτό είναι απαραίτητο και αναγκαίο. Ως υποδομές νοούνται τόσο οι κτιριακές υποδομές όσο και οι ηλεκτρονικές εφαρμογές που απευθύνονται στο πελατειακό κοινό (π.χ. ιστοσελίδες και λοιπές ηλεκτρονικές εφαρμογές όπως ηλεκτρονικά σημεία πληροφόρησης ή/και εξυπηρέτησης κ.λ.π.).
- να υποβάλλουν στα επενδυτικά σχέδιά τους δαπάνες που δεν έχουν χρηματοδοτηθεί και δεν έχουν ενταχθεί σε άλλο πρόγραμμα που χρηματοδοτείται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους
- να δεσμευτούν ότι τα επενδυτικά σχέδια δεν έχουν υποβληθεί για ένταξη και δεν θα υποβληθούν σε άλλο πρόγραμμα που χρηματοδοτείται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους.
- **εφόσον αιτηθούν λειτουργικές δαπάνες, θα πρέπει ο κύριος μέτοχος της επιχείρησης να μην έχει κλείσει κατά το προηγούμενο δωδεκάμηνο επιχείρηση που δραστηριοποιείται στην ίδια σχετική αγορά ή σε όμορες αγορές.**
- να υποβάλλουν έως μία επενδυτική πρόταση ανά Α.Φ.Μ./υπό σύσταση επιχείρηση

Υπογραμμίζεται ότι όλες οι ανωτέρω συνθήκες αποτελούν για κάθε μία από τις παραπάνω κατηγορίες επιχειρήσεων, αθροιστικά, απαραίτητες προϋποθέσεις επιλεξιμότητας και συμμετοχής στο πρόγραμμα. Η μη ικανοποίηση κάθε μίας εξ' αυτών αποτελεί συνθήκη αποκλεισμού της πρότασης. Συνεπώς η μη ικανοποίησή τους ή η ελλιπής ή ανύπαρκτη τεκμηρίωση για την ικανοποίησή τους

αποτελεί λόγο απόρριψης της πρότασης η οποία δεν θα αξιολογείται και θα τίθεται στο αρχείο.

7. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΡΓΩΝ

Ο επιχορηγούμενος προϋπολογισμός κάθε επενδυτικής πρότασης δυνητικού δικαιούχου ενίσχυσης μπορεί να κυμαίνεται:

- από τριάντα χιλιάδες έως τριακόσιες χιλιάδες ευρώ (30.000,00 έως 300.000,00 €) για τη Θεματική Ενότητα «Μεταποίηση»
- από είκοσι χιλιάδες έως τριακόσιες χιλιάδες ευρώ (20.000,00 έως 300.000,00 €) για τη Θεματική Ενότητα «Τουρισμός» και
- από είκοσι χιλιάδες έως εκατό χιλιάδες ευρώ (20.000,00 έως 100.000,00 €) για τη Θεματική Ενότητα «Εμπόριο -Υπηρεσίες».

Κάθε δυνητικός δικαιούχος μπορεί να πραγματοποιήσει επενδυτική πρόταση με προϋπολογισμό μεγαλύτερο του μέγιστου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού της Θεματικής Ενότητας στην οποία έχει υποβάλει πρόταση. Στην περίπτωση αυτή, παρόλο που οι υπερβάλλουσες δαπάνες δεν επιχορηγούνται, αντικείμενο αξιολόγησης και παρακολούθησης-ελέγχου αποτελεί το σύνολο της επενδυτικής πρότασης και το σύνολο του υπερβάλλοντος κόστους, καλύπτεται αποκλειστικά με ιδιωτική συμμετοχή.

Το μέγιστο επιχορηγούμενο ύψος του επενδυτικού σχεδίου δεν μπορεί να υπερβαίνει τα ανωτέρω αναφερόμενα όρια.

8. ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ - ΔΗΜΟΣΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ - ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΧΗΜΑ

8.1 Καθεστώτα Ενίσχυσης

Οι ενισχύσεις του παρόντος προγράμματος θα διατεθούν ως εξής :

- στο πλαίσιο του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού (ΕΚ) 800/2008 και ειδικότερα του άρθρου 13 αυτού, για τις Περιφέρειες Ανατολική Μακεδονία - Θράκη, Κεντρική Μακεδονία, Δυτική Μακεδονία, Θεσσαλία, Ήπειρος, Ιόνιοι Νήσοι, Δυτική Ελλάδα, Πελοπόννησος, Βόρειο Αιγαίο και Κρήτη,
- στο πλαίσιο του Κανονισμού για ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de minimis) (ΕΚ) 1998/2006 για την εφαρμογή των άρθρων 87 & 88 της συνθήκης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας και ειδικότερα τα άρθρα 2 και 3 αυτού, για τις Περιφέρειες Στερεά Ελλάδα, Αττική και Νότιο Αιγαίο

Επίσης, στο πλαίσιο του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού (ΕΚ) 800/2008 και ειδικότερα του άρθρου 14 αυτού, θα διατεθούν ενισχύσεις για την

κάλυψη λειτουργικών δαπανών **μόνο για τις νέες-υπό σύσταση μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις** σε όλες τις Περιφέρειες της χώρας.

8.2 Ποσοστά Ενίσχυσης – Χρηματοδοτικό Σχήμα

Τα ποσοστά ενίσχυσης των επενδυτικών προτάσεων και η ιδιωτική συμμετοχή του δυνητικού δικαιούχου της ενίσχυσης για το σύνολο των επιλέξιμων δαπανών των επενδυτικών σχεδίων στο πλαίσιο του παρόντος Οδηγού Προγράμματος, έχουν ως ακολούθως:

Ποσοστά Ενίσχυσης

A) Ενίσχυση (πλην των λειτουργικών δαπανών) με βάση το άρθρο 13 του Καν. (ΕΚ) 800/2008

Ποσοστά Ενίσχυσης (πλην της ενίσχυσης των λειτουργικών δαπανών)				
Περιφέρειες	Δημόσια Επιχορήγηση (Κοινοτική και Εθνική) (%)		Ιδιωτική Συμμετοχή (%)	
	% ενίσχυσης για μεσαίες επιχειρήσεις	% ενίσχυσης για μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις	% ιδιωτικής συμμετοχής για μεσαίες επιχειρήσεις	% ιδιωτικής συμμετοχής για μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις
Ανατολική Μακεδονία- Θράκη	50	60	50	40
Κ. Μακεδονία	40	50	60	50
Δ. Μακεδονία	40	50	60	50
Ήπειρος	50	60	50	40
Θεσσαλία	40	50	60	50
Ιόνια	40	50	60	50
Δ. Ελλάδα	50	60	50	40
Πελοπόννησος	40	50	60	50
Β. Αιγαίο	40	50	60	50
Κρήτη	40	50	60	50

Β) Ενίσχυση (πλην των λειτουργικών δαπανών) με βάση τον Καν. (ΕΚ) 1998/2006

Ποσοστά Ενίσχυσης (πλην της ενίσχυσης των λειτουργικών δαπανών)				
Περιφέρειες	Δημόσια Επιχορήγηση (Κοινοτική και Εθνική) (%)		Ιδιωτική Συμμετοχή (%)	
	% ενίσχυσης για μεσαίες επιχειρήσεις	% ενίσχυσης για μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις	% ιδιωτικής συμμετοχής για μεσαίες επιχειρήσεις	% ιδιωτικής συμμετοχής για μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις
Στερεά Ελλάδα	40	50	60	50
Ν. Αιγαίο	40	50	60	50
Αττική	40	50	60	50

Γ) Ενίσχυση των λειτουργικών δαπανών μόνο νέων και υπό σύσταση επιχειρήσεων με βάση το άρθρο 14 του Καν. (ΕΚ) 800/2008

Περιφέρειες	Δημόσια Επιχορήγηση (Κοινοτική και Εθνική) (%)		Ιδιωτική Συμμετοχή (%)	
	% ενίσχυσης για μεσαίες επιχειρήσεις	% ενίσχυσης για μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις	% ιδιωτικής συμμετοχής για μεσαίες επιχειρήσεις	% ιδιωτικής συμμετοχής για μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις
Όλες οι Περιφέρειες	-	25	100	75

Ιδιωτική συμμετοχή

Για την κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής, ο δυνητικός δικαιούχος της ενίσχυσης μπορεί να χρησιμοποιήσει ιδίους πόρους (ίδια συμμετοχή) ή/και δάνειο. Το δάνειο που θα χρησιμοποιηθεί είναι δυνατόν να υποστηρίζεται από τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ, όπως π.χ.

- α) παροχή εγγύησης της ΕΤΕΑΝ ΑΕ για λήψη επενδυτικού δανείου ή λήψη εγγυητικής επιστολής,
- β) την παροχή επιχειρηματικών δανείων με χαμηλό επιτόκιο και ευνοϊκούς όρους.

Οι επιχειρήσεις που θα συμμετέχουν στο Πρόγραμμα μπορούν να κάνουν χρήση των χρηματοοικονομικών εργαλείων του ΕΣΠΑ όπως αυτών της ΕΤΕΑΝ, του Ταμείου Επιχειρηματικότητας και του προγράμματος JEREMIE, τα οποία διατίθενται μέσω των Τραπεζών.

Αναλυτικός Πίνακας με τα ενδεικτικά προγράμματα χρηματοοικονομικών εργαλείων του ΕΣΠΑ που έχουν σχεδιαστεί με σκοπό την υποστήριξη της ανάπτυξης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, καθώς και των εργαλείων που χρηματοδοτούνται από αμιγώς εθνικούς πόρους παρουσιάζεται αναλυτικά στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧVII.

Σημειώνεται ότι στην περίπτωση που το **δάνειο εμπεριέχει στοιχεία ενίσχυσης, αυτή θα συνυπολογισθεί κατά την πληρωμή της τελικής δόσης της Δημόσιας Δαπάνης** ώστε η συνολικά καταβληθείσα ενίσχυση να είναι σύμφωνη με τις διατάξεις περί σώρευσης των Κανονισμών 800/2008 και 1998/2006 αντίστοιχα.

Η ιδιωτική συμμετοχή του δικαιούχου της ενίσχυσης (επιχείρηση) αποδεικνύεται με την εξόφληση των παραστατικών σύμφωνα με τα οριζόμενα στον παρόντα Οδηγό.

Ο τραπεζικός δανεισμός δεν είναι υποχρεωτικός. Εάν χρησιμοποιηθεί θα πρέπει να έχει τη μορφή τραπεζικού δανείου ή ομολογιακού δανείου εκδιδόμενου σε δημόσια ή μη εγγραφή, ή δανείου από άλλους χρηματοδοτικούς οργανισμούς, αποκλειόμενης της μορφής αλληλόχρεου λογαριασμού. Επιτρέπεται η κίνηση του ανωτέρου δανείου να γίνεται και μέσω αλληλόχρεου λογαριασμού, **εφόσον υπάρχει ξεχωριστή πράξη στον εν λόγω λογαριασμό, από την οποία να προκύπτει ότι το δάνειο προορίζεται για την υλοποίηση της επένδυσης,** με σαφή αναφορά των όρων σύναψης του δανείου. Το επενδυτικό δάνειο μπορεί να λαμβάνεται και σε συνάλλαγμα. Σε κάθε περίπτωση, εφόσον η επιχείρηση προσφύγει σε δανεισμό για την κάλυψη του χρηματοδοτικού σχήματος της επένδυσης, είναι υποχρεωμένη να προσκομίσει κατά την υλοποίηση του προγράμματος αντίγραφο της σχετικής σύμβασης με τις απαραίτητες πρόσθετες πράξεις εφόσον η κίνηση του δανείου λάβει χώρα μέσω ανοικτού αλληλόχρεου λογαριασμού.

Η **δημόσια χρηματοδότηση** καταβάλλεται απευθείας στην επιχείρηση και δεν επιτρέπεται η εκχώρησή της σε τρίτους. Κατ' εξαίρεση είναι δυνατή η εκχώρηση της δημόσιας χρηματοδότησης (εκτός της προκαταβολής) σε τράπεζα για την παροχή βραχυπρόθεσμου δανείου που θα αντιστοιχεί σε μέρος ή στο σύνολο της δημόσιας χρηματοδότησης που χρησιμοποιείται για την υλοποίηση της επένδυσης. Σε αυτές τις περιπτώσεις η καταβολή της δημόσιας χρηματοδότησης γίνεται απευθείας στην Τράπεζα με την οποία έχει υπογραφεί η σύμβαση εκχώρησης, για το ισόποσο τμήμα του βραχυπρόθεσμου αυτού δανείου. Στις περιπτώσεις εκχώρησης, ο επενδυτής είναι υποχρεωμένος να προσκομίσει τη σύμβαση εκχώρησης με το Πιστωτικό Ίδρυμα στον αρμόδιο φορέα διαχείρισης και παρακολούθησης του προγράμματος.

Οι χρεωστικοί τόκοι, οι προμήθειες χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, τα έξοδα συναλλάγματος και χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές καθώς και τα λοιπά καθαρά χρηματοοικονομικά έξοδα του δικαιούχου θεωρούνται λειτουργικά έξοδα και είναι επιλέξιμα μόνο στην περίπτωση που είναι επιλέξιμη η ενίσχυση των λειτουργικών δαπανών της επιχείρησης.

9. ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ

Η προθεσμία ολοκλήρωσης των χρηματοδοτούμενων επενδύσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει τους **δεκαπέντε (15) μήνες** από την ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Ένταξης για τις Θεματικές Ενότητες «Μεταποίηση» και «Τουρισμός» και τους **δώδεκα (12) μήνες** από την ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Ένταξης για τη Θεματική Ενότητα «Εμπόριο - Υπηρεσίες».

Υπάρχει η δυνατότητα τρίμηνης παράτασης η οποία θα δίνεται ύστερα από αίτημα του δικαιούχου της ενίσχυσης.

Η ανωτέρω παράταση δε δύναται να εγκρίνεται εφόσον η υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου υπερβαίνει την **30/06/2015** και πρέπει να προσαρμόζεται αναλόγως.

10. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ & ΕΞΟΦΛΗΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ

Η ημερομηνία έναρξης της επιλεξιμότητας δαπανών καθορίζεται σύμφωνα με το καθεστώς ενίσχυσης της κάθε Περιφέρειας όπως αυτά αναφέρονται στην Ενότητα 8.1 του παρόντος Οδηγού.

Ειδικότερα, ως **ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών** ορίζεται:

- α) για τις **δαπάνες** οι οποίες υπάγονται στον Καν (ΕΚ) 1998/2006 (**Κανονισμό De minimis**), η ημερομηνία **Προκήρυξης του Προγράμματος**
- β) για τις **δαπάνες** οι οποίες υπάγονται στον Καν (ΕΚ) 800/2008 (**Γενικό Απαλλακτικό Κανονισμό**), η ημερομηνία **ηλεκτρονικής υποβολής της πρότασης στο Πρόγραμμα**.

Κατά τη διαμόρφωση του συνολικού προτεινόμενου προϋπολογισμού από την επιχείρηση, είναι υποχρεωτική η σύνδεση των αιτούμενων δαπανών με τις παρακάτω κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών:

Α/Α	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΜΕΓΙΣΤΟ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟ ΠΟΣΟΣΤΟ Ή ΠΟΣΟ ΣΤΟΝ ΕΠΙΧΟΡΗΓΟΥΜΕΝΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ		
		ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	ΕΜΠΟΡΙΟ - ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ
1.	Κτίρια, εγκαταστάσεις και περιβάλλον χώρος	60%	80%	60%
2.	Μηχανήματα – Εξοπλισμός	100%	100%	100%
3.	Μεταφορικά Μέσα (επαγγελματικής χρήσης)	15.000	15.000	10.000
4.	Εξοπλισμός και εγκαταστάσεις Προστασίας Περιβάλλοντος και Εξοικονόμησης Ενέργειας	100%	100%	100%
5.	Δικαιώματα τεχνογνωσίας	20%	20%	20%
6.	Πιστοποίηση συστημάτων διασφάλισης ποιότητας	6.000 €	6.000 €	6.000 €
7.	Λογισμικό	30.000 €	30.000 €	10.000 €
8.	Προβολή - Προώθηση	20.000 €	30.000 €	10.000 €
9.	Συμβουλευτικές υπηρεσίες	10.000 €	10.000 €	10.000 €
10.	Λειτουργικές δαπάνες μόνο για τις νέες- υπό σύσταση μικρές επιχειρήσεις (ποσοστό χρηματοδότησης 25%)	40%	40%	40%

Επί ποινή αποκλεισμού, η κατανομή του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού έκαστης πρότασης στις επιλέξιμες δαπάνες θα πρέπει να τηρεί υποχρεωτικά την εξής σχέση: $\{(1) + (2) + (3) + (4) + (5) + (7) \geq (50\% * \text{Π/Υ})\}$.

Κατά την ολοκλήρωση του έργου δεν θα ελέγχεται η τήρηση των μέγιστων ποσοστών και ποσών των κατηγοριών δαπανών παρά μόνο τα μέγιστα εγκεκριμένα επιχορηγούμενα ποσά ανά κατηγορία δαπάνης.

Οι επιλέξιμες δαπάνες καθώς και οι όροι και τρόποι εξόφλησης αυτών αναλύονται στο Παράρτημα VII του παρόντος Οδηγού.

11. ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

Η επενδυτική πρόταση υποβάλλεται με το «Έντυπο Υποβολής», το οποίο παράγεται κατά τη διαδικασία ηλεκτρονικής υποβολής από το Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων που παρέχει το Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων.

Η διαδικασία ηλεκτρονικής υποβολής είναι υποχρεωτική και οι προτάσεις υποβάλλονται μέσω της ιστοσελίδας: www.ependyseis.gr

Υπενθυμίζεται ότι προτάσεις που δεν έχουν υποβληθεί ηλεκτρονικά δεν θα αξιολογούνται ενώ κατά την παραλαβή των προτάσεων θα ελέγχεται η υποχρέωση της ηλεκτρονικής υποβολής.

Μετά τη λήξη της ημερομηνίας της ηλεκτρονικής υποβολής των προτάσεων, δεν γίνεται αποδεκτή καμία υποβολή προτάσεων.

Οι προτάσεις που θα αξιολογηθούν, θα είναι αυτές οι οποίες έχουν υποβληθεί ηλεκτρονικά και για τις οποίες έχει αποσταλεί εμπρόθεσμα στους τόπους υποβολής ο φυσικός φάκελος. Ο φυσικός φάκελος υποβάλλεται στο σημείο το οποίο ο επενδυτής δηλώνει στην ηλεκτρονική του υποβολή

Πληροφορίες και κατευθύνσεις για τη διαδικασία υποβολής των επενδυτικών προτάσεων, του αρμόδιους φορείς, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά υποβολής, το έντυπο υποβολής πρότασης και χρήσιμες επισημάνσεις για τη σωστή υποβολή της πρότασης αναφέρονται αναλυτικά στα Παραρτήματα VIII, IX, X, XI και XII του παρόντος Οδηγού.

12. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΤΑΞΗΣ ΕΡΓΩΝ

Με το πέρας των υποβολής των προτάσεων, ακολουθεί η διαδικασία αξιολόγησης των προτάσεων με την ευθύνη της ΕΥΔ ΕΠΑΕ, τη συμμετοχή των περιφερειών και την υποστήριξη του ΕΦΕΠΑΕ.

Η αξιολόγηση γίνεται σε δύο στάδια:

Στο **πρώτο στάδιο** γίνεται έλεγχος από τον ΕΦΕΠΑΕ τυπικών προϋποθέσεων και δικαιολογητικών συμμετοχής των προτάσεων σύμφωνα με όσα αναλυτικά περιγράφονται στο Παράρτημα XIII.

Στο **δεύτερο στάδιο** γίνεται αξιολόγηση των προτάσεων με βάση τα παρακάτω κριτήρια:

1. Τεχνική Κατάσταση Επιχείρησης
2. Οικονομική Κατάσταση Επιχείρησης (μόνο για τις υφιστάμενες)
3. Κατάσταση Επενδυτικού Σχεδίου
4. Επιπτώσεις Επενδυτικού Σχεδίου στην κοινωνία και οικονομία.

Αναλυτικά η διαδικασία αξιολόγησης, οι εμπλεκόμενοι φορείς, τα κριτήρια, υποκριτήρια και οι συντελεστής βαρύτητας αυτών περιγράφονται στο Παράρτημα XIII του παρόντος Οδηγού.

Μετά το τέλος της διαδικασίας αξιολόγησης, εκδίδεται η Απόφαση Ένταξης των έργων στα Ε.Π. του ΕΣΠΑ.

Οι δικαιούχοι των έργων ενημερώνονται για την ανάρτηση της απόφασης ένταξης, στους σχετικούς δικτυακούς τόπους, από τον ΕΦΕΠΑΕ. Ο ΕΦΕΠΑΕ μετά την έκδοση της Απόφασης Ένταξης θα αποστείλει σε κάθε δικαιούχο σχετική ενημέρωση με το εγκεκριμένο φυσικό και οικονομικό αντικείμενο του έργου του.

Σημειώνεται ότι ως ημερομηνία έναρξης του χρόνου υλοποίησης της επένδυσης λαμβάνεται η ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Ένταξης στο Πρόγραμμα.

13. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΕΡΓΟΥ

Οι δικαιούχοι είναι υπεύθυνοι εξ ολοκλήρου απέναντι στους αρμόδιους φορείς για την:

- παρακολούθηση και διασφάλιση της προόδου του έργου τους
- ορθή τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων και των λοιπών όρων του έργου τους
- ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου με βάση τα εγκεκριμένα χαρακτηριστικά και περιορισμούς του έργου τους.

Κάθε παράβαση των όρων του παρόντος Οδηγού και της απόφασης ένταξης δύναται να συνεπάγεται την ανάκλησή της και την έντοκη επιστροφή της καταβληθείσας δημόσιας χρηματοδότησης κατά τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ).

Αναλυτικά, η διαδικασία παρακολούθησης των έργων παρουσιάζεται στο Παράρτημα XIV του παρόντος Οδηγού.

Ο ΕΦΕΠΑΕ θα αποστέλλει στους Δικαιούχους σχετικές οδηγίες υλοποίησης του έργου για την αποτελεσματική παρακολούθησή του μετά την υπογραφή της Απόφασης Ένταξης, καθώς επίσης και όταν καταστεί αναγκαίο.

14. ΠΑΡΑΛΑΒΗ ΕΡΓΟΥ

Η παραλαβή του έργου του κάθε δικαιούχου γίνεται από τον ΕΦΕΠΑΕ.

Απαραίτητες προϋποθέσεις για την ολοκλήρωση και παραλαβή είναι :

- Το έργο να κριθεί ολοκληρωμένο και λειτουργικό.
- Η εξόφληση του συνόλου των παραστατικών των πιστοποιημένων δαπανών του έργου.
- Η ύπαρξη άδειας λειτουργίας εν ισχύ ή απαλλαγής όπου απαιτείται που να περιλαμβάνει τον εξοπλισμό που προμηθεύτηκε η επιχείρηση στο πλαίσιο υλοποίησης του έργου της. Σε περίπτωση που κατά την ολοκλήρωση του έργου δεν είναι διαθέσιμη η εν ισχύ άδεια λειτουργίας, θα πρέπει κατ' ελάχιστον να προσκομισθεί η υποβληθείσα στον αρμόδιο φορέα αίτηση ανανέωσης αυτής. Η νέα ή ανανεωμένη άδεια είναι υποχρεωτικό να προσκομισθεί στον ΕΦΕΠΑΕ το αργότερο μέχρι και έξι (6) μήνες από την ολοκλήρωση του έργου. Αποτελεί ευθύνη του ΕΦΕΠΑΕ να ελέγχει και να παρακολουθεί τις όποιες εκκρεμότητες δημιουργηθούν. Σε περίπτωση που η άδεια δεν προσκομισθεί εντός της ανωτέρω οριζόμενης προθεσμίας ο ΕΦΕΠΑΕ εισάγει άμεσα το θέμα στην Επιτροπή Παρακολούθησης η οποία κατόπιν εξέτασης εισηγείται σχετικά στην ΕΥΔ ΕΠΑΕ για την ανάκληση

(απένταξη) ή μη του έργου και την όποια υποχρέωση του δικαιούχου να επιστρέψει την καταβληθείσα δημόσια χρηματοδότηση σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο.

Κατά την παραλαβή του έργου, προσδιορίζεται το ύψος των επιλέξιμων δαπανών του, πραγματοποιείται η λογιστική εκκαθάρισή του και καταβάλλεται στον δικαιούχο η τυχόν οφειλόμενη δημόσια χρηματοδότηση. Σημειώνεται ότι, ως ημερομηνία ολοκλήρωσης έργου θα λαμβάνεται η ημερομηνία στην οποία πραγματοποιήθηκε και η τελευταία πράξη που αφορούσε την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου του έργου.

Δεν είναι δυνατόν ένα έργο να θεωρηθεί ως ολοκληρωμένο και κατά συνέπεια να παραληφθεί, αν δεν πληρούνται αθροιστικά οι ως άνω προϋποθέσεις. Επίσης, δεν είναι δυνατό να παραληφθεί έργο για το οποίο έχει υλοποιηθεί και πιστοποιηθεί οικονομικό αντικείμενο κάτω του ελάχιστου προβλεπόμενου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού (30.000,00€ για τη Θεματική Ενότητα «Μεταποίηση» και 20.000,00€ για τις Θεματικές Ενότητες «Τουρισμός» και «Εμπόριο -Υπηρεσίες»).

Απεντάσσονται οι επιχειρήσεις (δικαιούχοι) οι οποίες δεν υπέβαλαν Αίτημα Επαλήθευσης – Πιστοποίησης Ολοκλήρωσης εντός είκοσι (20) ημερολογιακών ημερών από την τυπική ημερομηνία λήξης του έργου τους, εφόσον δεν έχει προηγηθεί εκταμίευση επιχορήγησης.

Στις ως άνω περιπτώσεις, ο ΕΦΕΠΑΕ εισηγείται την απένταξη του έργου στην Επιτροπή Παρακολούθησης προκειμένου αυτή να γνωμοδοτήσει σχετικά για την έκδοση της σχετικής απόφασης.

15. ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Η δημόσια χρηματοδότηση που αναλογεί στους δικαιούχους καταβάλλεται από τον ΕΦΕΠΑΕ. Ο χρόνος καταβολής της δημόσιας επιχορήγησης επηρεάζεται από την άμεση διαθεσιμότητα ή μη των αντίστοιχων πιστώσεων.

Α) Προκαταβολή (δυνητική)

Μετά την υπογραφή της απόφασης ένταξης, είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής, **μέχρι το 100,0%** της δημόσιας επιχορήγησης, εφόσον ο δικαιούχος προσκομίσει ισόποση εγγυητική επιστολή προκαταβολής από αναγνωρισμένο προς τούτο ίδρυμα, η οποία εκδίδεται υπέρ του ΕΦΕΠΑΕ με διάρκεια ισχύος, τουλάχιστον, μέχρι την παραλαβή του έργου.

Χωρίς να παραβιάζονται οι λοιποί όροι χορήγησης της προκαταβολής επιχορήγησης, δύναται ο Δικαιούχος να κάνει χρήση εγγυητικής επιστολής ορισμένου χρόνου εγγυημένης από την ΕΤΕΑΝ ΑΕ. Στην περίπτωση αυτή ο δικαιούχος υποχρεούται, προ της λήξεως της εγγυημένης από την ΕΤΕΑΝ ΑΕ εγγυητικής επιστολής, να προσκομίσει άλλη εγγυητική επιστολή προς αντικατάστασή της για το τυχόν υπολειπόμενο χρονικό διάστημα διατήρησης

της προκαταβολής. Σε αντίθετη περίπτωση, ο δικαιούχος, κατόπιν έγγραφης ενημέρωσης από τον ΕΦΕΠΑΕ, οφείλει να επιστρέψει εντόκως το ποσό της εκταμιευθείσας δημόσιας χρηματοδότησης που δεν έχει συμψηφιστεί με αναλογούσα σε πραγματοποιηθείσες και πιστοποιηθείσες δαπάνες του έργου επιχορήγηση, άλλως ο ΕΦΕΠΑΕ θα προβεί σε διαδικασία κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής.

Η εγγυητική επιστολή προκαταβολής δύναται να απομειώνεται σταδιακά με βάση ισόποσο συμψηφισμό με αναλογούσα σε πραγματοποιηθείσες και πιστοποιηθείσες δαπάνες του έργου δημόσια επιχορήγηση και έπειτα από αίτημα του επενδυτή. Η εγγυητική επιστολή επιστρέφεται στο δικαιούχο μετά τον πλήρη συμψηφισμό της με αναλογούσα σε πραγματοποιηθείσες και πιστοποιηθείσες δαπάνες του έργου επιχορήγηση.

Επίσης, παρέχεται η δυνατότητα / επιλογή σε δικαιούχο που έλαβε προκαταβολή έναντι Εγγυητικής Επιστολής, όταν ελεγχθούν και πιστοποιηθούν κατά τα οριζόμενα στο Κεφάλαιο 13 ανωτέρω δαπάνες του έργου του, να ζητήσει την καταβολή πρόσθετης δημόσιας επιχορήγησης μέχρι και του συνολικού υπολειπόμενου ύψους αυτής, με διατήρηση της υπάρχουσας εγγυητικής επιστολής και εφόσον τόσο το περιεχόμενο όσο και το ποσό – ύψος αυτής, της επιστολής, είναι κατάλληλα διατυπωμένο και επαρκεί αντίστοιχα.

Β) Ενδιάμεσες καταβολές

Πραγματοποιούνται έπειτα από υποβολή σχετικού Αιτήματος Επαλήθευσης - Πιστοποίησης από πλευράς δικαιούχου και πιστοποίηση φυσικού και οικονομικού αντικειμένου, όπου και προσδιορίζεται το ύψος των επιλέξιμων δαπανών του έργου μέχρι τη στιγμή της υποβολής του Αιτήματος, και η αναλογούσα δημόσια χρηματοδότηση. Στον δικαιούχο καταβάλλεται μέχρι το 80% της εγκριμένης δημόσιας χρηματοδότησης.

Γ) Αποπληρωμή

Πραγματοποιείται έπειτα από επαλήθευση της ολοκλήρωσης του έργου. Κατά την παραλαβή του έργου, προσδιορίζεται το ύψος των επιλέξιμων δαπανών του, η ημερομηνία ολοκλήρωσης του, πραγματοποιείται η λογιστική εκκαθάρισή του και καταβάλλεται στον δικαιούχο η τυχόν οφειλόμενη δημόσια χρηματοδότηση.

Επισημάνσεις

Σημειώνεται ότι σε περίπτωση που η δαπάνη για το σύνολο του έργου είναι τελικά μικρότερη της εγκριθείσας, η δημόσια χρηματοδότηση θα υπολογισθεί επί του πραγματοποιηθέντος και πιστοποιηθέντος κόστους του έργου, με ελάχιστο κόστος τα 30.000,00 για τη Θεματική Ενότητα «Μεταποίηση» και 20.000,00 για τις Θεματικές Ενότητες «Τουρισμός» και «Εμπόριο - Υπηρεσίες».

16. ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

16.1 Τροποποιήσεις Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου

Κατά τη διάρκεια υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου, επιτρέπονται τροποποιήσεις του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου (ΦΟΑ) της επένδυσης. Είναι δυνατές **έως δύο (2)** τροποποιήσεις του οικονομικού και φυσικού αντικειμένου της επένδυσης (εξαιρούνται από τον ποσοτικό περιορισμό τροποποιήσεις όπως οι παρατάσεις, αλλαγές επωνυμίας ή έδρας, μετοχικής σύνθεσης κτλ) και εφόσον με την αιτούμενη διαμόρφωση ή τροποποίηση δεν αλλοιώνονται οι προϋποθέσεις ένταξης του έργου στο Πρόγραμμα.

Σε κάθε περίπτωση στο υποβληθέν αίτημα τροποποίησης πρέπει να δικαιολογείται ειδικώς και επαρκώς η αναγκαιότητα της τροποποίησης και τεκμηριώνεται η μη αλλοίωση των στόχων που έχουν τεθεί και εγκριθεί.

Το αίτημα τροποποίησης φυσικού και οικονομικού αντικειμένου πρέπει να υποβληθεί στον ΕΦΕΠΑΕ (αρμόδιο εταίρο) πριν την ημερομηνία λήξης του έργου, όπως αυτή προκύπτει βάσει της Απόφασης Ένταξης, συμπεριλαμβανομένων των τυχόν παρατάσεων που έχουν εγκριθεί, με την εκάστοτε τυποποιημένη από τον ΕΦΕΠΑΕ φόρμα και συνοδευόμενο από όλα κατά περίπτωση απαραίτητα δικαιολογητικά (προσφορές προμηθευτών, τεχνικές προδιαγραφές κλπ.)

Σημειώνεται ότι:

- Δεν γίνεται δεκτό αίτημα αύξησης του εγκεκριμένου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού.
- Η μεταφορά κονδυλίων δαπανών μεταξύ των κατηγοριών δαπανών **δεν** δύναται να **υπερβαίνει το 25%** του εγκεκριμένου συνολικού προϋπολογισμού.
- Στον τροποποιημένο επιχορηγούμενο προϋπολογισμό θα πρέπει να τηρούνται τα μέγιστα ποσοστά και ποσά των κατηγοριών δαπανών.
- Δεν γίνεται δεκτό αίτημα μείωσης του συνολικά επιχορηγούμενου προϋπολογισμού κάτω των 30.000,00 για τη Θεματική Ενότητα «Μεταποίηση» και των 20.000,00 για τις Θεματικές Ενότητες «Τουρισμός» και «Εμπόριο -Υπηρεσίες».
- Η αλλαγή προμηθευτή, η οποία δεν συνοδεύεται από οποιαδήποτε άλλη μεταβολή του εγκεκριμένου φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της εκάστοτε δαπάνης δεν συνιστά αιτία τροποποίησης, ενσωματώνεται στο αίτημα επαλήθευσης/πιστοποίησης και εξετάζεται απευθείας με αυτό.

Σημειώνεται ότι, οι δαπάνες που αφορούν στη διευκόλυνση της προσβασιμότητας των ΑμεΑ, δεν δύναται να μεταφέρονται σε άλλη κατηγορία δαπανών, ούτε να μειώνεται το κόστος τους με μείωση του φυσικού αντικειμένου. Οι υποδομές για ΑμεΑ δεν χρειάζεται να ενταχθούν υποχρεωτικά στο επενδυτικό σχέδιο αλλά μπορούν να υλοποιηθούν με ίδια κεφάλαια. Ωστόσο, η ύπαρξή τους θα πρέπει να διαπιστωθεί κατά την επαλήθευση - πιστοποίηση.

16.2 Λοιπές τροποποιήσεις

Ο ΕΦΕΠΑΕ εξετάζει και εγκρίνει/απορρίπτει αιτήματα επενδυτών που έχουν ενταχθεί στο Πρόγραμμα και αφορούν σε πάσης φύσεως τροποποιήσεις φυσικού και οικονομικού αντικειμένου.

Ενδεικτικά, εξετάζει και λαμβάνει απόφαση για:

- Αλλαγή υπεύθυνου έργου
- Αλλαγή νομίμου εκπροσώπου
- Παράταση ολοκλήρωσης του έργου έως και 3 μήνες (αυτοδίκαιη)
- Μεταβολή επωνυμίας ή/και νομικής μορφής της επιχείρησης
- Μεταβολή εταιρικής / μετοχικής σύνθεσης
- Αλλαγή χρηματοδοτικού σχήματος μόνο σε περίπτωση ενσωμάτωσης τραπεζικού δανεισμού (σε περίπτωση κατάργησης τραπεζικού δανεισμού δεν απαιτείται τροποποίηση. Η αλλαγή αυτή ενσωματώνεται στο αίτημα επαλήθευσης/πιστοποίησης και εξετάζεται απευθείας σε αυτό)
- Αλλαγή έδρας επιχείρησης ή/και τόπου εγκατάστασης

Εξαιρούνται οι τροποποιήσεις που διαφοροποιούν ουσιαστικά τα κριτήρια επιλεξιμότητας και δύνανται να έχουν ως αποτέλεσμα τη μη επιλεξιμότητα του επενδυτικού σχεδίου. Για αυτές, ο ΕΦΕΠΑΕ εισηγείται σχετικά στην Επιτροπή Παρακολούθησης, η οποία και γνωμοδοτεί για την τελική απόρριψη ή μη του έργου και την έκδοση σχετικής απόφασης.

Για κάθε άλλο θέμα επιλαμβάνεται η Επιτροπή Παρακολούθησης, κατόπιν εισήγησης των αρμοδίων υπηρεσιών του ΕΦΕΠΑΕ.

17. **ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ**

Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα στον οποίο υπάγεται η ΕΥΔ ΕΠΑΕ, συγκροτούνται Επιτροπή/ές Παρακολούθησης των έργων του Προγράμματος. Στην απόφαση αυτή θα περιγράφονται οι αρμοδιότητες της Επιτροπής και θα ορίζονται τα μέλη της.

Μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης με δικαίωμα ψήφου θα είναι στελέχη της εκάστοτε Περιφέρειας, του ΕΦΕΠΑΕ και των εταίρων αυτού και της ΕΥΔ ΕΠΑΕ.

18. **ΑΠΟΦΑΣΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ ΕΡΓΩΝ**

Η Απόφαση Ολοκλήρωσης εκδίδεται από τον Γενικό Γραμματέα στον οποίο υπάγεται η ΕΥΔ ΕΠΑΕ και περιλαμβάνει το σύνολο των ολοκληρωμένων έργων του Προγράμματος, τα οποία έχουν παραληφθεί από τον ΕΦΕΠΑΕ.

Η απόφαση αυτή θα περιλαμβάνει πίνακα με τα στοιχεία των ολοκληρωμένων έργων ανά Περιφέρεια, όπως επωνυμία, ΑΦΜ, αρχικά εγκεκριμένο προϋπολογισμό και αναλογούσα δημόσια δαπάνη καθώς και τελικό προϋπολογισμό και καταβληθείσα δημόσια δαπάνη.

19. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ – ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΝΙΣΧΥΟΜΕΝΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

19.1 Υποχρεώσεις δικαιούχων

1. Επιχειρήσεις των οποίων επενδύσεις θα υπαχθούν, μετά την ένταξη τους και για τρία (3) χρόνια μετά από την ημερομηνία ολοκλήρωσης του έργου πρέπει να τηρούν τις παρακάτω υποχρεώσεις:
 - α) Να τηρούν τους όρους της ένταξης
 - β) Να μη διακόπτουν την παραγωγική δραστηριότητα της επένδυσης, εκτός αν συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας που προκαλούνται από φυσικά φαινόμενα
 - γ) Να μην παύσουν τη λειτουργία της επιχείρησης εκτός αν συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας που προκαλούνται από φυσικά φαινόμενα. Στις περιπτώσεις αυτές απαιτείται ενημέρωση του ΕΦΕΠΑΕ που έχει την ευθύνη επίβλεψης της πορείας του έργου μετά την παραλαβή και αποπληρωμή του έργου.
 - δ) Να μη μεταβιβάζουν για οποιοδήποτε λόγο πάγια περιουσιακά στοιχεία που έχουν ενισχυθεί, εκτός εάν αυτά αντικατασταθούν από άλλα (όμοιας ή καλύτερης τεχνολογίας) κυριότητας του φορέα και ανάλογης αξίας, που ανταποκρίνονται στην εξυπηρέτηση της παραγωγικής λειτουργίας της επιχείρησης², με υποχρέωση γνωστοποίησης της αντικατάστασης τους εντός έξι (6) μηνών στην αρμόδια υπηρεσία.

Σε κάθε περίπτωση, ο Δικαιούχος, σύμφωνα με το άρθρο 57 του Κανονισμού 1083/2006, υποχρεούται στη διασφάλιση ότι εντός τριών (3) ετών από την ολοκλήρωση της πράξης, η εν λόγω πράξη δεν έχει υποστεί σημαντική τροποποίηση:

- a) η οποία επηρεάζει τη φύση της ή τους όρους υλοποίησής της ή παρέχει αδικαιολόγητο πλεονέκτημα σε επιχείρηση ή δημόσιο φορέα
 - β) η οποία απορρέει είτε από αλλαγή στη φύση της κυριότητας στοιχείου υποδομής είτε από τη παύση της παραγωγικής δραστηριότητας
2. Οι επιχειρήσεις-Δικαιούχοι για το ίδιο χρονικό διάστημα δεν επιτρέπεται:
 - a) χωρίς ενημέρωση του αρμόδιου για την έκδοση της Απόφασης Ένταξης φορέα να μεταβάλουν κατά οποιοδήποτε τρόπο την εταιρική/μετοχική τους σύνθεση ως προς τα πρόσωπα ή τα ποσοστά συμμετοχής τους. Εξαιρούνται οι εταιρείες των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες ή εισάγονται στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών και οι μεταβιβάσεις λόγω κληρονομικής διαδοχής.

² Τα παραπάνω θα πρέπει να δηλώνονται με Υπεύθυνη δήλωση του **N. 1599/86** με το γνήσιο της υπογραφής από το νόμιμο εκπρόσωπο της εταιρείας. Σημειώνεται ότι κατά τη διαδικασία παρακολούθησης μετά την ολοκλήρωση της πράξης δύναται να πραγματοποιηθεί δειγματοληπτικός έλεγχος για την εξακρίβωση της τήρησης των ανωτέρω

- β) χωρίς ενημέρωση και έγκριση του αρμόδιου για την έκδοση της Απόφασης Ένταξης φορέα να εκμισθώνουν μέρος ή το σύνολο της ενισχυθείσας επένδυσης. Η έγκριση δίνεται με τον όρο της συνέχισης της λειτουργίας της επιχείρησης στο ίδιο παραγωγικό αντικείμενο και η ευθύνη για την τήρηση των όρων ένταξης παραμένει στον εκμισθωτή.
3. Οι επιχειρήσεις που θα ενισχυθούν, κατά την ολοκλήρωση του έργου αλλά και για τρία (3) χρόνια από την ημερομηνία ολοκλήρωσης, υποχρεούνται να παρέχουν στοιχεία στον ΕΦΕΠΑΕ ή σε οποιοδήποτε άλλο φορέα ελέγχου για την αποτίμηση της επίτευξης των γενικών και ειδικών στόχων του προγράμματος.
4. **Όλα τα δικαιολογητικά και παραστατικά στοιχεία των δαπανών του έργου τηρούνται από την επιχείρηση σε ειδική μερίδα καθ' όλη τη διάρκεια του έργου, αλλά και στη συνέχεια για δέκα (10) χρόνια από την ημερομηνία καταβολής της τελευταίας δόσης της επιχορήγησης και τίθενται στη διάθεση των αρμοδίων οργάνων του Δημοσίου ή των αρμοδίων οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εφόσον ζητηθεί σχετικός έλεγχος.**

19.2 Υποχρεώσεις Δημοσιότητας

Με την ολοκλήρωση του έργου και για τρία (3) έτη από την ημερομηνία ολοκλήρωσης του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου ο επενδυτής υποχρεούται με βάση τον Κανονισμό (ΕΚ)1828/2006 της Ε.Ε. να τοποθετήσει σε εμφανές σημείο της επιχείρησής του πινακίδα ενημέρωσης σύμφωνα με τις προδιαγραφές που θα του υποδειχθούν από τον ΕΦΕΠΑΕ. Υποχρεούται επίσης να παρέχει στοιχεία για στατιστικές και μελέτες που διενεργούν δημόσιες αρχές.

19.3 Εξέταση τήρησης υποχρεώσεων δικαιούχων

Ο ΕΦΕΠΑΕ αναλαμβάνει όλες τις ενέργειες, οι οποίες απαιτούνται για την παρακολούθηση της τήρησης των υποχρεώσεων των δικαιούχων μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης και ενημερώνει σχετικά την ΕΥΔ ΕΠΑΕ. Ο ΕΦΕΠΑΕ τηρεί επίσης λεπτομερείς φακέλους των έργων για μία δεκαετία μετά την ολοκλήρωση των έργων.

Η παρακολούθηση της τήρησης των ανωτέρω και λοιπών δεσμεύσεων των δικαιούχων των ενισχύσεων γίνεται υποχρεωτικά με διοικητική επαλήθευση βάσει των υποβληθέντων από το δικαιούχο δικαιολογητικών ή βάσει διασταύρωσης στοιχείων βάσεων δεδομένων.

Δειγματοληπτικά είναι δυνατόν να γίνει επιτόπια επαλήθευση από τον ΕΦΕΠΑΕ, από τη ΕΥΔ ΕΠΑΕ, ή και άλλα όργανα του Ελληνικού Δημοσίου ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ειδικότερα, η ΕΥΔ ΕΠΑΕ έχει το δικαίωμα

διενέργειας όχι μόνο δειγματοληπτικών αλλά και στοχευμένων επανελέγχων μετά την ολοκλήρωση έκαστου έργου.

Για τη διοικητική επαλήθευση ο δικαιούχος υποχρεούται να υποβάλλει ενδεικτικά τα εξής:

- Δημοσιευμένο ισολογισμό ή δήλωση φορολογίας στην περίπτωση που δεν υποχρεούται στην έκδοση ισολογισμού.
- Υπεύθυνη δήλωση τήρησης των δεσμεύσεων που προβλέπει το καθεστώς ενίσχυσης.

19.4 Επιβολή κυρώσεων

Σε περίπτωση διαπίστωσης της μη τήρησης των ανωτέρω, εφαρμόζονται οι προβλεπόμενες από τους όρους ένταξης του έργου και του παρόντος Οδηγού κυρώσεις, όπως η αναλογική μείωση ή επιστροφή της καταβληθείσας δημόσιας επιχορήγησης.

20. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΩΝ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι	ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΤΜΗΣΕΙΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ	ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΚΑΔ - NACE 2008 ΚΑΙ ΣΤΑΘΜΙΣΗ ΑΥΤΩΝ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ	ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΥ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV	ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΜΜΕ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V	ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΤΩΝ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΩΝ ΓΡΑΜΜΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ 2004/C/244/02, ΟΡΙΣΜΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI	ΣΥΣΤΗΜΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΣΩΡΕΥΣΗΣ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII	ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ DE MINIMIS ΚΑΙ ΤΟΝ ΓΕΝΙΚΟ ΑΠΑΛΛΑΚΤΙΚΟ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ ΚΑΙ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΕΞΟΦΛΗΣΗΣ ΑΥΤΩΝ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VIII	ΠΙΝΑΚΑΣ Α. ΕΤΑΙΡΟΙ ΕΦΕΠΑΕ - ΣΗΜΕΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΟΙΝΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΠΙΝΑΚΑΣ Β. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ - ΣΗΜΕΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΟΙΝΟΥ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙX	ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ X	ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΕΝΤΥΠΟΥ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΥΠΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XI	ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XII	ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΥΠΕΥΘΥΝΩΝ ΔΗΛΩΣΕΩΝ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XIII	ΑΡΜΟΔΙΑ ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XIV	ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΕΡΓΩΝ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XV	ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΔΟΤΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XVI	ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XVII	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΤΟΥ ΕΣΠΑ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΣΧΕΔΙΑΣΤΕΙ ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΩΝ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΠΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΑΜΙΓΩΣ ΕΘΝΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ